

היום נלמד בעזרת ה':

כתובות דף סג

(המשך מעמוד קודם)

ר"ע רעיא: רבי עקיבא היה הרועה של 'בן כלבא שבוע' (שכל הנכנס לביתו רעב ככלב היה יוצא שבע) העשיר, ראתה אותו ביתו רחל שהוא צנוע ובעל מידות טובות, אמרה לעקיבא אם אני אתחתן איתך תלך לבית המדרש? אמר לה כן. התקדשה לו בצינעא. שמע אביה על השידוך ובתגובה הוציא אותה מביתו והדיר אותה מכל נכסיו. הלך רבי עקיבא ולמד 12 שנה בבית המדרש, כשחזר לביתו עם 12 אלף תלמידים, שמע מחוץ לביתו זקן אחד אומר לאשתו: עד מתי תתנהגי כמו אלמנה חיה? אמרה לו רחל: אם עקיבא היה שומע לי הוא היה יושב עוד 12 שנים בבית המדרש. אמר רבי עקיבא לעצמו קיבלתי רשות לחזור וללמוד, חזר ולמד עוד 12 שנה. כשהגיע חזרה עם 24 אלף תלמידים, שמעה אשתו שהוא מגיע ויצאה לקבל את פניו. אמרו לה השכנות: תשאלי בגדים מכובדים ותתלבשי כראוי, אמרה להם רחל: 'יודע צדיק נפש בהמתו' (כלומר הוא יודע שאני הצטערתי בשבילו כשנתינו לו ללמוד כל כך הרבה שנים -ר"ן). כשהיא הגיעה לפניו היא נפלה על פניה ונשקה את רגליו, כשראו זאת המשמשים של רבי עקיבא הם דחפו אותה, אמר להם רבי עקיבא: עזבו אותה, שלי ושלגם שלה הוא!

שמע אביה 'בן כלבא שבוע' שהגיע צדיק לעיר (והוא לא ידע שצדיק זה הוא חתנו הרועה לשעבר), אמר לעצמו אני אלך לצדיק כדי שיפר לי את הנדר שנדרתי של תהנה ביתי רחל מנכסי. בא אליו. אמר לו רבי עקיבא: האם נדרת על דעת שהחתן שלך יהיה גברא רבה? אמר לו: אפילו אם הוא היה לומד פרק אחד או הלכה אחת לא הייתי נודר. אמר לו: אני הוא. נפל בן כלבא שבוע על פניו נשק את רגליו של רבי עקיבא ונתן לו חצי מכל רכושו.

ברתיה דר"ע: ביתו של רבי עקיבא עשתה כמו האימא שלה לבן עזאי בעלה, היא התחתנה איתו על דעת שילך ללמוד 24 שנים בבית המדרש. וכמאמר האנשים 'כבשה הולכת אחר כבשה' כמעשה האם כך מעשה הבת.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

רב יוסף בריה דרבא: שלח אותו אביו לבית המדרש ללמוד אצל רב יוסף. קצבו לו שש שנים ללמוד. לאחר שלוש שנים בערב יום כיפור, הוא אמר לעצמו אלך ואראה מה נשמע עם אנשי ביתי. שמע אביו רבא שהוא מגיע, לקח כלי מלחמה בידו ויצא 'לקבל את פניו' להראות לו כאילו הוא בא להילחם איתו. פגש אותו ואמר לו 'זונתך נזכרת' (המהרש"א גורס 'זוגתך')? ויש אומרים 'יונתך נזכרת'? כתוצאה מהמריבה שיניהם לא אכלו לבסוף סעודה מפסקת לפני הצום.

משנה: אשה המורדת על בעלה (= יבואר בגמ') פוחתים לה מכתובתה שבעה דינרים בכל שבוע.

טרפעיין: יבואר בגמ'.

עד מתי הוא פוחת, עד כנגד כתובתה: הוא פוחת לה שבעה דינרים בשבוע עד שהכתובה נגמרת, ואח"כ מוציאה ונותן לה גט ולא נותן לה כתובה, אבל הוא לא יכול לפחות לה מהנכסים שנפלו לה מבית אביה.

ולדעת רבי יוסי - לעולם הוא פוחת והולך, ואפילו אם נפלה לה ירושה ממקום אחר הוא פוחת מהירושה עד שהוא מפסיד אותה מכל נכסיה.

וכן המורד על אשתו וכו': הגמרא תבאר מדוע כשהבעל מורד הוא מפסיד שלשה דינרים בשבוע ואילו כשהאשה מורדת היא מפסידה שבעה דינרים בשבוע.

גמרא: תנן וכן המורד על אשתו: הגמרא מביאה ראייה לשיטת רב הונא ש'מורדת' הכוונה שמורדת מתשמיש ולא ממלאכה, שהרי בסיפא כתוב 'וכן המורד על אשתו' ואי אפשר לומר שמורד ממלאכה שהרי אינו משועבד לה, אלא בהכרח שהכוונה שמורד מתשמיש, וכמו כן ברישא הכוונה שמורדת מתשמיש.

דחיייה: הבעל כן משועבד לאשתו, שהוא חייב לפרנס אותה בתמורה למלאכה שהיא עושה לו, והמשנה בסיפא עוסקת כשאמר לאשתו 'איני זן ואיני מפרנס אותך', ולכן הוא 'מורד', וכמו כן ברישא מדובר שהיא 'מורדת' ממלאכה.

קושיא: והרי מי שאמר לאשתו 'איני זן ואיני מפרנס אותך' עליו להוציאה ולתת לה כתובה, ואילו במשנה מבואר שעליו להוסיף לכתובתה שבעה דינרים בשבוע?

תירוץ: ולאוימלוכי ביה בעי?! כלומר אנחנו מנסים לשכנע אותו שיחזור בו, ובתוך הזמן הזה שאנו משכנעים אותו אנו מחייבים אותו להוסיף לה שבעה דינרים בכל שבוע.

מיתיבי, אחת לי וכו': כלומר כולן נחשבות ל'מורדת' - בין אם היא נשואה, או ארוסה (= שאמרה שאינה רוצה להינשא), ואפילו נדה או חולה שמרדו, או שומרת יבם (= שאינה רוצה להתייבם).

כך גירסת רש"י: בשלמא למ"ד מתשמיש שפיר, אלא למ"ד משום מלאכה חולה בת מלאכה היא? אם נבאר ש'מורדת' הכוונה מתשמיש, הרי שהברייתא הנ"ל מובנת, לפי שמדובר שהנדה או החולה מורדות מתשמיש, ואף שנדה אסורה לשמש, אינו דומה מי שיש לו פת בסלו (= אשה נדה אף שאסורה כעת מותרת לאחר זמן) למי שאין לו פת בסלו (= מורדת). אבל אם נבאר ש'מורדת' ממלאכה, וכי חולה יכולה לעשות לו מלאכה? בוודאי שלא! ואינה נקראת 'מורדת' בגלל זה.

אלא באמת רב הונא ורבי יוסי מודים שהמורדת מתשמיש נקראת 'מורדת', והברייתא הנ"ל עוסקת במורדת מתשמיש, ומחלוקתם האם המורדת ממלאכה גם נחשבת ל'מורדת'.

*

גופא... רבותינו חזרו ונמנו שלא ימתינו לה לפחות מכתובתה מעט מעט (שבעה דינרים בכל שבוע), אלא יפסידו לה את כל הכתובה לאחר ארבע שבתות של הכרזה.

נדה בת תשמיש היא? והרי נדה אסורה לשמש ומדוע נחשבת ל'מורדת'?

אמר רמי בר חמא: מכריזים עליה שהיא מורדת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. רבא מדייק מהברייתא כדבריו - שהברייתא אומרת שמכריזים עליה 'ארבע **שבתות**' שהם ימים שלא עושים בהם מלאכה וכולם מצויים בבתי כנסיות ומדרשות.

אמר רמי בר חמא: פְּעָמִים שולחים לה מבית דין הודעה שאם לא תחזור בה תפסיד את כל הכתובה וכו'.

דרש רב נחמן בר רב חסדא: הלכה כרבותינו (= לעיל, שחזרו ונמנו) ולא כמשנתנו. **אמר רבא, האי בוכרא:** זה דבר שאינו הגון. אמר לו רב נחמן בר יצחק - למה זה לא הגון? אני אמרתי לו שכך ההלכה, ומשמו של אדם גדול אמרתי לו, והוא רבי יוסי בר' חנינא. ורבא שאמר שזה דבר שאינו הגון סבר שהלכה **נמלכין** בה, כלומר שממתינים ולא נותנים לה גט ומשכנעים אותה לחזור בה מהמרידה, ובתוך כך פוחתים לה מהכתובה שבעה דינרים בכל שבוע.

היכי דמיא מורדת: הגמרא מבררת איך היא מורדת.

אמימר מבאר: היא אומרת שהיא רוצה את בעלה אבל רוצה לצער אותו, ובמקרה כזה פוחתים מכתובתה. אבל אם היא אומרת שבעלה מאוס עליה ואינה רוצה לא אותו ולא את הכתובה, הרי שלא כופים אותה לחזור בה אלא בעלה נותן לה גט ויוצאת ללא כתובה.

לדעת מר זוטרא גם כשאומרת שהוא מאוס עליה כופים אותה (= כדין מורדת). היה מעשה שאשה מרדה בבעלה ואמרה שהוא מאוס עליה, ומר זוטרא כפה אותה ויצא ממנה רבי חנינא מסורא. משמע שהוא עשה דבר טוב שכפה אותה, שהרי יצא ממנה אדם גדול.

דחיה: אין ללמוד מכך שצריך לכפות אותה כשאומרת שבעלה מאוס עליה, לפי ששם היה סיוע משמים שיצא ממנה אדם גדול.

כלתיה דרב זביד: כלתו של רב זביד מרדה בבעלה ואמרה שהוא נמאס עליה. היה בידה מעיל אחד שהיא הכניסה לו בכתובה. כלומר בגד שהאישה מביאה כ'נכסי צאן ברזל' ששמים את שוויו בכתובה, וכשתקבל את הכתובה הבעל יצטרך לשלם את שוויו של הבגד (דהיינו אם הבגד יתקלקל יפסיד הבעל ואם הוא יתייקר ירויח הבעל).

מרדה הפסידה בלאותיה קיימין: מכיון שהמורדת מפסידה את כתובתה, היא מפסידה גם את הבגדים שהכניסה בכתובה ואפילו אם הם קיימים בעולם. אמר להם רב גמדה: בגלל שרב זביד הוא 'אדם גדול' אתם מחניפים לו ופוסקים שכלתו מפסידה את המעיל שתפסה? והרי רבא הסתפק בדבר ולא פשט את הספק. [תוס' מבארים שבגדים שהיא עדיין לא תפסה ודאי שהיא מפסידה אותם, אבל רבא הסתפק במקרה שהיא כבר תפסה את הבגד].

איכא דאמרי: הם פסקו להיפך, שהמורדת לא מפסידה את הבגדים שתפסה. אמר להם רב גמדה: בגלל שרב זביד גברא רבא אתם הופכים לו את הדין האמיתי כי אתם יודעים שהוא עניו ולא יערער על כך? והרי רבא הסתפק בזה ולא פשט את הספק.

השתא דלא אתמר: הגמרא מסכמת: מכיון שלא נאמרה הלכה כך או כך, הדין הוא שאם היא תפסה את הבגד לא מוציאים ממנה, אבל אם היא לא תפסה לא נותנים לה. ומשהים את המורדת 12 חודשים עד שנותנים לה גט שמא תחזור בה ותשוב לבעלה, ובאותם החודשים היא לא מקבלת מזונות מהבעל.